

Minister van Uniezaken en Overzeese Rijksdelen (Van Maarseveen) aan hoge commissaris te Djakarta (Hirschfeld), 14 juni 1950

Uw 161 ontving ik na verzending van mijn 63 aan U. Cochran, die zich ter RTC actief voor de aldaar verkregen oplossing inzake het zelfbeschikkingsrecht beijverde, is aan zijn verleden verplicht ons te steunen in onze pogingen om te voorkomen, dat het zelfbeschikkingsrecht thans zou worden vernietigd. Er is dus voor Cochran alle aanleiding om bij het State Department op nadere concretisering van de instructie aan het Amerikaanse UNCI-lid in voor het zelfbeschikkingsrecht gunstige zin aan te dringen. Ons antwoord op de brieven van Hatta en de UNCI volgt spoedig. Vrijdag a.s. wordt de tekst daarvan door Drees, Blom en mij vastgesteld.

Indien juist is, wat Hatta verklaart, namelijk dat van effectieve blokkade van Ambon geen sprake is en deze ook niet bedoeld is, zou een afwijzing en nog wel op formele gronden van hulpverlening door het Internationale Rode Kruis daarmee niet wel zijn te rijmen.

Omtrent de door U gesignaleerde verzoeken van de radiozender Ambon is hier niets bekend. Van inwilliging van een verzoek tot relayering zou geen sprake kunnen zijn. De Regering zal ten overvloede kenbaar doen maken, dat zulks niet overeenkomstig haar wens zou zijn. Hatta's standpunt ten aanzien van de Nederlandse officiële berichtgeving wordt hier gedeeld, wij hebben geen partij gekozen in het geschil, maar dringen aan op een vredelievende oplossing en handhaving van het zelfbeschikkingsrecht

De wijze, waarop U het denkbeeld van een interventie van HM de Koningin in de Ambonzaak hebt geëlimineerd, lijkt ons zeer gelukkig. Met betrekking tot de straffeloze afvloeiing van KNIL-soldaten op Ambon en de verbanning buiten Indonesië van Soumokil en anderen en de uitzending van den informele missie (zie ook mijn 63) ben ik met U van mening, dat dit alles nog onvoldoende is. Gezien evenwel Hatta's houding in de Ambon affaire en gesteld dat hij erin slaagt toestemming te verlenen aan Ambonese KNIL-soldaten buiten Ambon om naar Ambon af te vloeien op wijze en voorwaarden als door U vermeld, zou door deze combinatie van maatregelen een mogelijk effectief begin gemaakt kunnen worden met de vreedzame oplossing. Daar wij in deze niets onbeproefd mogen laten en een slepend houden als thans het geval is zodanige oplossing in gevaar zou kunnen brengen, verzoek ik U het zenden van een informele missie sterk te bevorderen waarmee mogelijk de overige genoemde maatregelen geheel of ten dele zouden kunnen worden gecoördineerd, hetgeen een welslagen van de missie kan begunstigen. Tot asyilverlening aan Soumokil en eventueel enkele anderen zijn wij bereid, hoewel wij dit verre van aantrekkelijk vinden. De voorwaarde, dat zij geen agitatie tegen Indonesië mogen voeren zou - tenzij zodanige verklaring van betrokkenen zelve uitging - gezien de hier bestaande vrijheid van meningsuiting wel zeer bezwaarlijk zijn. Hier te lande verblijvende Indonesiërs oefenen hunnerzijds soms ook scherpe kritiek uit op de Nederlandse Regering, bijvoorbeeld inzake de Nieuw-Guinea aangelegenheid. Hatta zal dus begrijpen hoe moeilijk het voor ons is het ene wel en het andere niet goed te keuren.